

Τι είναι ο «πολιτισμός»;

Βασικό μήνυμα

Παρατηρώντας την οικοδόμηση της ταυτότητάς μας, θα επιβεβαιώσουμε ότι ούτε η κουλτούρα ούτε η πολιτιστική ταυτότητα είναι στατικές και πολωμένες (είστε - δεν είστε), όπως υποστηρίζουν οι εξτρεμιστικές θέσεις, αλλά είναι μεταβλητές, δυναμικές και πολλαπλές.

Λέξεις-κλειδιά: πολιτισμική ταυτότητα, αίσθηση του ανήκειν, πολιτιστική πολυφωνία

Περίληψη

Ο πολιτισμός δεν είναι ούτε στατικός ούτε αμετάβλητος και είναι απαραίτητο να καταλάβουμε ότι η πολυπολιτισμικότητα είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες στην ανάπτυξή του. Κάθε άτομο είναι ένα μείγμα της κουλτούρας (ή των πολιτισμών) του, των δικών του χαρακτηριστικών και εμπειριών. Η συνειδητοποίηση της πολυφωνία μας θα βελτιώσει την κοινή γνώση για την ομάδα και την πολυπολιτισμικότητα της.

Κατηγορία	Μέγεθος ομάδας	Ηλικία ομάδας	Διάρκεια
• Πρόληψη • Στρατηγικές εξόδου	• μεμονωμένα άτομα	• 12 - 15 • 16 - 19 • 20 - 24	• 30 λεπτά • 45 λεπτά • 1 ώρα

Στόχοι

Οι συμμετέχοντες

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η ταυτότητα είναι πολλαπλή, πολύπλοκη και μεταβλητή.
- Να βελτιώσουν την κοινή γνώση σχετικά με την ομάδα και την ποικιλομορφία της.
- Να ενισχύσουν την αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα.
- Να γνωρίσουν και να σκεφτούν τις έννοιες που σχετίζονται με τον πολιτισμό και την πολιτιστική ταυτότητα.

Περιγραφή

Βήμα 1: Ξεκινήστε μία συζήτηση τύπου καταιγισμού ιδεών (brainstorming) για να εισάγετε την έννοια του πολιτισμού. Ολοκληρώστε τον ορισμό του και τονίστε ότι υπάρχουν ορατές πολιτισμικές πτυχές (όπως τρόφιμα, ρούχα, μνημεία κλπ.) και μη ορατές (αξίες, έθιμα, παραδόσεις κλπ.).

Βήμα 2: Συλλέξτε παραδείγματα πολιτιστικών στοιχείων που έχουν εισαχθεί (π.χ. χάμπουργκερ, πατάτες, καφές κλπ.) ή εξαχθεί (ομελέτα πατάτας, πίτσα, ...) σε άλλους πολιτισμούς. Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας μπορείτε να εκτελέσετε μια άσκηση όπου μια μπάλα πετιέται τυχαία ανάμεσα σε δύο σειρές από συμμετέχοντες, οι συμμετέχοντες από τη μια πλευρά πρέπει να αναφέρουν πτυχές που εισάγονται και η άλλη πλευρά εξαγόμενες. Τονίστε ότι ο πολιτισμός είναι δυναμικός, αλλάζει και αποτελείται από άλλους πολιτισμούς.

Βήμα 3: Οργανώστε τους συμμετέχοντες σε ζεύγη ή σε μικρές ομάδες (3-4 άτομα) και αφήστε τους να συγκρίνουν τις απαντήσεις. Κάντε μία συζήτηση με ολόκληρη την ομάδα. Ακολουθούν μερικές ερωτήσεις που μπορούν να σας βοηθήσουν να οδηγήσετε τον προβληματισμό:

- Αισθάνεστε ότι έχετε ταυτιστεί με τον ίδιο πολιτισμό;
- Βρήκατε περισσότερες διαφορές ή ομοιότητες μεταξύ των πραγμάτων που σας αρέσουν και δεν σας αρέσουν;
- Είναι ορατές (π.χ. εορταστικές εκδηλώσεις, τέχνη, τρόφιμα, τόποι κ.λπ.) ή αόρατες οι πολιτιστικές πτυχές (π.χ. αλληλεγγύη μεταξύ των λαών, σεβασμός της ελευθερίας κ.λπ.);
- Πώς θα ορίζατε τον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ; Μπορείτε να μοιραστείτε μια κουλτούρα για σχετίζεται με τη θρησκεία; Την εθνικότητα; ή για εθνοτική αιτία;

Βήμα 4: Τώρα ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν ξεχωριστά το συνημμένο φύλλο εργασίας "Όπως ένα κρεμμύδι" (βλέπε φυλλάδια) στο οποίο θα πρέπει να σημειώσουν κατά σειρά προτεραιότητας τις κύριες πτυχές που καθορίζουν την ταυτότητά τους. Οδηγίες για τους συμμετέχοντες:

- Άκουσατε ποτέ ότι "τα άτομα είναι σαν τα κρεμμύδια"; (Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως παράδειγμα τον διάλογο της κινηματογραφικής ταινίας "Shrek" για να την καταστήσετε πιο ελκυστική: "Τα Ogres έχουν στρώματα, τα κρεμμύδια έχουν στρώματα. Το κατάλαβες; Και οι δύο έχουμε στρώματα.")
- Φανταστείτε ότι είστε σαν ένα κρεμμύδι, με πολλά στρώματα. Σε κάθε ένα θα βρείτε τα πιο σημαντικά πράγματα στη ζωή σας, ειδικά στον πυρήνα. Σημειώστε κατά σειρά προτεραιότητας ποια είναι τα πιο σημαντικά πράγματα για εσάς; (Που σχετίζονται με τις οικογενειακές σας σχέσεις, τα χόμπι, τον τόπο γέννησης, τη θρησκεία κ.λπ.)
- **Προαιρετικά:** - Εάν η ομάδα έχει καλή γνώση για το τι είναι ο πολιτισμός και οι συμμετέχοντες γνωρίζουν ο ένας τον άλλον, η άσκηση "Όπως ένα κρεμμύδι" μπορεί να γίνει πιο συγκεκριμένη, λαμβάνοντας ως κριτήριο ορισμένες πολιτισμικές πτυχές που οι συμμετέχοντες συμπαθούν ή πιστεύουν ότι τους επηρεάζουν. Στόχος είναι να συγκριθεί ο τρόπος με τον οποίο κάθε άτομο δημιουργεί την πολιτισμική του ταυτότητα με ιδιόμορφο τρόπο, με διαφορετικές πτυχές και έθιμα, ακόμη και αν συμπεριλαμβάνονται στον ίδιο πολιτισμό.

Βήμα 5: Μόλις ολοκληρωθεί η άσκηση, ρωτήστε τους πρώτα να μοιραστούν τις εντυπώσεις τους σε ζεύγη / μικρές ομάδες και στη συνέχεια να συγκεντρώσουν τα αποτελέσματα. Ακολουθούν ορισμένες ερωτήσεις που μπορούν να σας βοηθήσουν να οδηγήσετε τον προβληματισμό:

- Ποιες ομοιότητες και διαφορές έχετε διαπιστώσει στις πτυχές που χρησιμοποιούν οι συμμετέχοντες για να καθορίσουν την ταυτότητά τους;
- Νομίζεις ότι αυτή η ιεραρχία είναι αμετάβλητη;
- Ποια είναι τα κίνητρα για να δοθεί προτεραιότητα σε μια πτυχή περισσότερο παρά σε μια άλλη;
- Πώς οικοδομείται η πολιτιστική μας ταυτότητα; Είναι μια κοινωνική διαδικασία;
- Μπορεί ένα άτομο να αισθάνεται μέρος διαφορετικών πολιτισμών; (Π.χ. ένας Ισπανός-Ιορδανός, ένας Τσιγγάνος Ευαγγελιστής, ένας Ρουμάνος Μουσουλμάνος κ.λπ.);
- Ως εκ τούτου, σύμφωνα με εσάς, τι είναι η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ; Βοηθήστε την ομάδα να καθορίσει έναν ορισμό.
- Πολιτισμική ταυτότητα: Η πολιτισμική ταυτότητα διαμορφώνεται από τον εαυτό μας, λαμβάνοντας αυτές τις πολιτιστικές πτυχές που μας αρέσουν και απορρίπτοντας άλλες (π.χ. έθιμα, αξίες, εορταστικές εκδηλώσεις κ.λπ.). Η πολιτισμική ταυτότητά μας μας ενσωματώνει με άλλους ανθρώπους του ίδιου πολιτισμού (μοιραζόμαστε μια γλώσσα ή αξίες ή έναν τρόπο ντύσιμο κ.λπ.), αλλά και μας διαφοροποιεί από αυτούς, καθώς δεν μοιραζόμαστε όλα, ή στον

ίδιο βαθμό, τα πολιτιστικά στοιχεία, με τους άλλους.

Απαιτούμενα υλικά

Χαρτί, στυλό, Φυλλάδιο «Όπως ένα κρεμμύδι».

Μεθοδολογία

Συζήτηση

Συμβουλές για τον εκπαιδευτή

Ο συντονιστής πρέπει να έχει γνώση σχετικά με τον πολιτισμό και τις πτυχές του. Πέρα από την εμβάθυνση σε αυτή την έννοια πρέπει να διευκρινίσουμε ότι ο τρόπος με τον οποίο ταυτιζόμαστε με τον ίδιο πολιτισμό είναι πολύ διαφορετικός από το ένα άτομο στο άλλο. Πολύ πέρα από την εμβάθυνση αυτής της έννοιας, ένα ζήτημα είναι να διευκρινιστεί ότι ο τρόπος με τον οποίο ταυτιζόμαστε με μια συγκεκριμένη κουλτούρα και ο οποίος είναι πολύ διαφορετικός από το ένα άτομο στο άλλο.

Πηγές / βιβλιογραφία

Προσαρμοσμένο από το Escuela de Paz (2003-2004). "¿Cómo nos relacionamos con la ciudad?" Propuestas para una convivencia pacífica. *III Audiencia Pública a los chicos y chicas de San Sebastián* San Sebastián.

Έντυπο υλικό

Φυλλάδιο εργασίας: Όπως ένα κρεμμύδι

CC - Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Τι είναι ο «πολιτισμός»;: Ανακτήθηκε την Τετάρτη, 06 Μαΐου 2026 από <https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE453/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας ιστοσελίδας δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντιστακτά τις απόψεις μόνον των δημιουργών, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό